

У разову спеціалізовану вчену раду
Державного університету «Житомирська політехніка»

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора наук з державного управління, професора
Драгана Івана Олександровича
на дисертаційну роботу Сергієнко Ірини Григорівни
на тему: «Публічне управління сталим розвитком інклюзивного міста»
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»**

Актуальність теми дисертації

Економіка розвиненої країни потребує інклюзивного розвитку, який можливий при імплементації практичних засад даної реалізації через структурований системний підхід до визначення цілей, завдань, ресурсів і результатів інклюзивних трансформацій міста, які є важливими для теперішнього та майбутнього суспільства. Стратегічна мета інклюзивного міста сьогодні реалізується у глобальному контексті цілей сталого розвитку та орієнтована на розв'язання життєво важливих завдань існування суспільства через призму врахування екологічних, соціальних та економічних чинників. Відповідно, гострими залишаються питання щодо вироблення нових підходів до місцевого інклюзивного розвитку та пошуку ефективних механізмів його публічного управління. Проведення таких досліджень сприятиме формуванню та реалізації публічного управління сталим розвитком інклюзивного міста, що у сукупності зумовлює актуальність і науково-практичну значимість дослідження.

Вказане підтверджує актуальність, своєчасність та надзвичайну важливість дослідження, проведеного Сергієнко Іриною Григорівною.

Дисертація Сергієнко І.Г. виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» за наступною темою: «Забезпечення економічної безпеки територіальних виробничих комплексів» (номер державної реєстрації 0120U103443), де автором було проведено дослідження, пов'язане з удосконаленням публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації, їх достовірність, академічна доброчесність та повнота висвітлення

Сергієнко І.Г. аргументовано умотивувала мету за темою дисертаційної роботи, яку визначено в подальшому розвитку теоретичних основ та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст. На досягнення поставленої мети дисертанткою логічно сформовано таке коло завдань: висвітлення характеристики основних понять в сфері публічного управління інклюзивним містом та удосконалення їх трактування; ідентифікація проблеми інклюзивної урбанізації та запровадження шляхів їх вирішення в контексті формування та реалізації стратегії інклюзивного міста в публічному управлінні; характеристика глобальних та національних цілей сталого розвитку в частині формування інклюзивних міст та публічного управління ними; оцінка сучасних стратегій розвитку інклюзивності в Україні; аналіз стратегій розвитку міст України задля ідентифікації змістовних елементів (напрямів розвитку) необхідних для впровадження змін до системи публічного управління інклюзивним містом; оцінка досвіду формування та реалізації стратегій інклюзивного міста в іноземних країнах, що сприяв підвищенню соціальної інклюзії та рівню життя населення; формування механізмів публічного управління сталим розвитком інклюзивних міст.

Ґрунтовність та достовірність одержаних наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджується значним переліком використаних першоджерел та англomовних джерел, обсягом проаналізованих даних, використанням методологічного інструментарію, широким спектром публікацій за темою дисертаційної роботи, а також обговоренням отриманих результатів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Порушення академічної доброчесності у дисертації не виявлено. Є посилення на відповідні джерела інформації та дотримано усіх норм законодавства про авторське право.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розвитку теоретичних та удосконаленні методологічних положень формування та реалізації механізмів публічного управління сталого розвитку інклюзивних міст. Основні положення наукової новизни полягають у наступному:

- удосконалено теоретичні положення публічного управління інклюзивним містом через: структурування проблемних питань інклюзивної урбанізації на підставі аналізу глобальних та національних цілей сталого розвитку, а також через обґрунтування напрямів вирішення проблем;

- удосконалено комплексний механізм управління сталим розвитком інклюзивних міст шляхом: обґрунтування інструментів багатосекторальних рішень для багатовимірної проблеми інклюзивного розвитку міст; визначення сукупності профілактичних та лікувальних заходів для прогнозування майбутнього зростання; впровадження інструментів встановлення пріоритетів та збільшення обсягу інвестицій; використання потенціалу спільнот як каталізатора інклюзії; зміцнення місцевих спроможностей тощо;

- удосконалено підхід до формування стратегічних напрямів розвитку інклюзивних міст на підставі аналізу стратегій розвитку міст України та ідентифікації їх сильних та слабких сторін, що характеризується синергетичним ефектом, багатовекторністю та забезпеченням досягнення цілей сталого розвитку, а також сприяє розкриттю потенціалу розвитку міста в контексті формування інклюзивного суспільства;

- розвинуто тезаурус публічного управління сталим розвитком міста через пропозиції щодо змістовного навантаження понять: «інклюзивне місто», «інклюзивне місто майбутнього», «сталій розвиток інклюзивним містом», «публічне управління сталим розвитком інклюзивного міста»;

– розвинуто визначення характеристик інклюзивного міста та напрямів трансформації публічного управління інклюзивним містом, що має теоретичне значення та є підґрунтям для удосконалення положень нормативно-правових документів в межах узгодженості з міжнародним законодавством;

- ідентифіковано особливості формування та реалізації стратегій інклюзивного міста в іноземних країнах та напрямів впровадження досвіду в містах України, враховуючи умови воєнного стану та необхідність створення інклюзивних міст в контексті подолання наслідків війни.

Значення результатів для науки і практики

Проведене Сергієнко І.Г. дослідження має як теоретичне, так і прикладне значення, оскільки застосування запропонованих авторських розробок сприяє не тільки розвитку інклюзивного міста, а й удосконаленню методичних положень через удосконалення механізмів публічного управління.

Практична спрямованість дисертаційної роботи підкріплена довідками про впровадження результатів у діяльність: Державний університет «Житомирська політехніка», довідка № 44-01.00/1071 від 30.08.2023 р.; Житомирської міської ради, довідка № б/н від 27.12.2023 р.

Повнота висвітлених наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

За результатами дослідження опубліковано 10 наукових праць, у тому числі: 1 – монографія; 7 – статей у наукових фахових виданнях України (з них 3 – одноосібні); 2 – тези за доповідями та матеріалами міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Зауваження та дискусійні положення дисертації

Позитивно оцінюючи сукупність авторських наукових розробок, необхідно вказати на окремі дискусійні питання, наявні в дисертації, зокрема:

1. В дисертації автором запропоновано розмежувати поняття «інклюзивне місто», «інклюзивне місто майбутнього» та «сталий розвиток інклюзивного міста» (с. 28-29), які визначають вектори спрямування подальшого дослідження та уможливають формування подальшої методологічно-організаційної надбудови власне публічного управління сталим розвитком інклюзивного міста. Однак наведені пропозиції суттєво не змінюють цілі стратегії «інклюзивне місто», яка подається далі в дослідженні, а навпаки потребують додаткового обґрунтування відмінних особливостей стратегії «інклюзивне місто», стратегії «інклюзивне місто майбутнього» та стратегії «сталий розвиток інклюзивного міста».

2. В п. 1.2 автором визначається роль бюджетування та фінансування для створення інклюзивних міст, що є одними з основних інструментів, які держава використовує для просування соціальної інклюзії у містах. Зокрема, акцентується увага на тому, що на відміну від традиційного підходу до бюджетування, який зосереджений на витратах, бюджетування для соціальної інклюзії зосереджується на результатах. Однак, це твердження потребує додаткової аргументації, оскільки постає питання, що саме є результатом такого бюджетування?

3. В п. 1.3 автором обґрунтовано етапи створення стратегії «Інклюзивне місто» (с. 46), серед яких виокремлено етап «визначення візії та сценаріїв розвитку», який враховує реальні обмеження та можливості, з якими може зіткнутися громада при розвитку міста. Крім того, за доцільно було б детальніше розкрити можливі види соціальних та економічних обмежень.

4. В дисертації недостатньо уваги приділено обґрунтуванню ролі організаційних заходів у координації зусиль між різними державними департаментами та установами, відповідальними за впровадження інклюзивної політики на місцевому рівні (с. 54).

5. Автором в підрозділі 3.2 задекларовано, що для формування стратегії інклюзивного міста вкрай важливо враховувати не лише суб'єктивні, але й об'єктивні фактори оцінки, адже вони передбачають кількісні статистичні дані, які можуть вимірювати прогрес у таких сферах, як освіта, можливості працевлаштування, доступ до медичної допомоги та розвиток інфраструктури. Проте автором недостатньо приділено уваги дослідженню об'єктивних факторів оцінки створення інклюзивних міст та їх подальшого функціонування, що значно покращило б роботу.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Сергієнко Ірини Григорівни на тему: «Публічне управління сталим розвитком інклюзивного міста», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані теоретико-прикладні результати в сфері публічного управління; за змістовними та формальними ознаками дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року, а її авторка – Сергієнко Ірина Григорівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань – публічне управління та адміністрування.

Рецензент:

доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Іван ДРАГАН

Підпис Драган І.
Засвідчую:
Учений секретар
Житомирська політехніка
Григорівна І.

